

BRANKO FIZIR, raniji pomoćnik predsjednika Republičkog komiteta za robni promet i

TEODOR ČANDRLIĆ, raniji pomoćnik predsjednika Republičkog komiteta za pomorstvo, saobraćaj i veze.

b) Za nove članove Republičkog komiteta za turizam imenuje se:

VLADO MILINKOVIĆ, pomoćnik predsjednika Republičkog komiteta za robni promet i

IVICA TOMIĆ, pomoćnik predsjednika Republičkog komiteta za pomorstvo, saobraćaj i veze.

Broj: 1828-1984
Zagreb, 13. ožujka 1984.

Predsjednik
Ante Marković, v. r.

103

Na temelju člana 114. stava 1. Zakona o upravi («Narodne novine», br. 16/78), Izvršno vijeće Sabora donosi

RJEŠENJE

o imenovanju republičkog inspektora parnih kotlova u Inspektoratu parnih kotlova Republičkog komiteta za energetiku, industriju, rudarstvo i zanatstvo

Za republičkog inspektora parnih kotlova u Inspektoratu parnih kotlova Republičkog komiteta za energetiku, industriju, rudarstvo i zanatstvo, imenuje se MILENKO GRUBEŠIĆ, tehnički direktor OOUR-a «Termoelektrana-Toplana» u Radnoj organizaciji «Elektroslavonija» Osijek.

Broj: 600-1984
Zagreb, 31. siječnja 1984.

Predsjednik
Ante Marković, v. r.

104

Na temelju člana 14. Zakona o prometu roba i usluga s inozemstvom («Službeni list», br. 15/77) i člana 5. Odluke o osnivanju Koordinacionog odbora za organizacije udruženog rada koje obavljaju poslove vanjsko-trgovinskog prometa («Narodne novine», br. 40/77 i 18/83), Izvršno vijeće Sabora donosi

RJEŠENJE

o razrješenju dosadašnjih i imenovanju novih članova Koordinacionog odbora za organizacije udruženog rada koje obavljaju poslove vanjsko-trgovinskog prometa

a) Od dužnosti članova Koordinacionog odbora za organizacije udruženog rada koje obavljaju poslove vanjsko-trgovinskog prometa razrješuje se:

JOSIP KOREN i
BOGDAN JANKOV.

b) Za nove članove Koordinacionog odbora za organizacije udruženog rada koje obavljaju poslove vanjsko-trgovinskog prometa imenuje se:

FRANJO RAKNIĆ, tajnik Koordinacijskog odbora Privredne komore Hrvatske za ekonomske odnose s inozemstvom.

JOSIP ŽMAK, zamjenik predsjednika Republičkog komiteta za turizam i

VALIDŽIĆ VINKO, član Republičkog odbora Sindikata radnika u trgovini.

Broj: 991-1984
Zagreb, 13. ožujka 1984.

Predsjednik
Ante Marković, v. r.

Na temelju člana 16. stava 1. Zakona o zaštiti na radu («Narodne novine», br. 19/83), Republički komitet za rad i zapošljavanje, donosi

PRAVILNIK o zaštiti na radu na željeznicama

I. OPĆE ODREDBE

Član 1.

Ovim pravilnikom propisuju se osnovna pravila zaštite na radu kojima mora udovoljavati sredstvo rada kada je u upotrebi, kao i posebna pravila zaštite na radu kojima se sprečava nastajanje oštećenja zdravlja i drugih štetnih posljedica za osobe na radu na željeznicama.

Pravila zaštite na radu koja nisu utvrđena ovim pravilnikom, željezničke i druge organizacije dužne su osigurati primjenom pravila zaštite na radu utvrđenih zakonima, pravilnicima, standardima i tehničkim normativima.

Član 2.

Osnovna i posebna pravila zaštite na radu propisana ovim pravilnikom provode organizacije udruženog rada koje obavljaju prijevoz putnika i stvari željezničkim prijevoznim sredstvima na prugama uključenim u mrežu jugoslavenskih željeznica, i druge organizacije koje vrše promet na željeznicama ili održavaju željezničke pruge, željeznička vozila, postrojenja, uređaje i objekte na prugama (u daljem tekstu: željezničke i druge organizacije).

Željezničke i druge organizacije provode propise o zaštiti na radu pri organizaciji, projektiranju i obavljanju željezničkog prometa, rekonstrukciji i održavanju željezničkih pruga, željezničkih vozila, postrojenja, uređaja i objekata na prugama.

Radnici u željezničkim i drugim organizacijama mogu, u skladu s odredbama Zakona o zaštiti na radu i ovoga pravilnika, samoupravnim općim aktom utvrditi sadržaj priznatih pravila zaštite na radu.

Član 3.

Željezničke i druge organizacije pri projektiranju, izgradnji, rekonstrukciji i održavanju željezničkih pruga, željezničkih vozila, postrojenja, uređaja i objekata dužne su primjenjivati važeće standarde i tehničke normative za građevinarstvo, elektrotehniku, strojarstvo i promet.

II. PROPISANA PRAVILA I TEHNIČKI NORMATIVI ZAŠTITE NA RADU NA ŽELJEZNICAMA

1. Opći uvjeti za rad i boravak radnika

Član 4.

Prije početka i za vrijeme izvođenja radova na održavanju željezničkih pruga, željezničkih vozila, postrojenja, uređaja i objekata na prugama, moraju se radilišta odnosno mjesta gdje se obavlja rad zaštititi signalima i drugim oznakama te sredstvima koja su predviđena posebnim željezničkim propisima.

Radovi iz stava 1. ovoga člana mogu se izvoditi samo na osnovi odobrenja odgovornog rukovodioca radova, a smiju se započeti tek po prethodnom sporazumu između odgovornog rukovodioca radova i radnika odgovornog za reguliranje saobraćaja na dijelu pruge na kome se radovi izvode.

Član 5.

Radnici koji obavljaju poslove na željeznicama moraju biti upoznati s opasnostima koje mogu nastati kod obav-

ljanja radnih zadataka u vezi s kretanjem željezničkih vozila i vlakova i pri održavanju pruga, postrojenja, uređaja i objekata na prugama, kao i s opasnostima u vezi s radom na željezničkom kolosijeku, pored kolosijeka, u željezničkim vozilima i pri vršenju željezničkog prometa.

Radnici iz stava 1. ovoga člana moraju biti osposobljeni za rad na siguran način u skladu s odredbama Zakona o zaštiti na radu.

Član 6.

Radnicima koji su za vrijeme obavljanja radnih zadataka izloženi klimatskim i drugim štetnim utjecajima za zdravlje, željezničke i druge organizacije dužne su osigurati osobna zaštitna sredstva.

Poslove koji se prema pravilima zaštite na radu moraju obavljati uz upotrebu osobnih zaštitnih sredstava ili zaštitnih pomagala s naznakom tih sredstava ili pomagala te način upotrebe utvrđuje željeznička i druga organizacija samoupravnim općim aktom o zaštiti na radu.

Član 7.

Pri određivanju trajanja radnog vremena u smjenama (turnusima) potrebno je pridržavati se posebnog željezničkog propisa kojim se utvrđuju kriteriji za rad u smjenama željezničkih radnika koji neposredno sudjeluju u obavljanju željezničkog prometa.

Član 8.

Strojom i vlakopratnom osoblju željeznička i druga organizacija mora između smjena, ako se ona završava izvan njihovog prebivališta, osigurati odgovarajuće uvjete za odmor, boravak i prehranu.

Za radnike zaposlene na željeznicama izvan naseljenih mjesta, smještaj, prehrana i prijevoz osiguravaju se na način i pod uvjetima koji su predviđeni odredbama Pravilnika o osiguravanju smještaja i prehrane radnika odnosno njihovog prijevoza od mjesta stanovanja do mjesta rada i natrag.

Član 9.

Iznimno se mogu za boravak i spavanje radnika izvan naseljenih mjesta koristiti prostorije u za to uređenim željezničkim vagonima ili kontejnerima.

Minimalne veličine soba za spavanje date su u slijedećoj tabeli:

Soba s	Minimalna visina	Slobodna površina	Zračni prostor
jednim krevetom	2,20 m	1,25 m ²	9,00 m ³
dva kreveta	2,20 m	2,25 m ²	12,00 m ³
tri ili četiri kreveta	2,20 m	3,00 m ²	16,00 m ³

2. Radne i pomoćne prostorije u građevinskim objektima

Član 10.

U svim radnim i pomoćnim prostorijama mora biti osiguran odgovarajući prostor koji ovisi o vrsti rada koji se u njima obavlja, instaliranim sredstvima za rad, sigurnosnim razmacima, slobodnim površinama za prolaz radnika i transportnih sredstava, za slaganje materijala, dijelova i proizvoda u fazi obrade, rukovanju, posluživanju, pregledu i održavanju sredstava rada u skladu s propisanim pravilima zaštite na radu.

3. Radni prostor na otvorenom

Član 11.

Otvoreni radni prostori po kojima se kreću radnici pri obavljanju radnih zadataka moraju biti ravni i bez prepreka (kanala, jama, predmeta i sl.).

U slučaju da se na kolodvorskom prostoru, stajalištu, otvorenoj pruzi i krugu organizacijske jedinice izvode radovi koji iziskuju kopanje jama i kanala, iskopani materijal se mora odložiti na udaljenost koja osigurava sigurno i nesmetano kretanje radnika, a jame i kanale po završetku rada potrebno je pokriti čvrstim i zdravim mosnicama (fosnama) ili drugim materijalom koji može izdržati odgovarajuće opterećenje.

Član 12.

Papučarska polja i staze po kojima se kreću manevristi prilikom kvačenja odnosno raskopčanja vagona u pokretu, moraju biti ravne i nasute kamenom granulacije 6-15 mm.

Na površinama po kojima se kreću radnici za vrijeme obavljanja radnih zadataka ne smiju se nalaziti prepreke ili predmeti (komadi ugljena, kamena, pragova, kolosječnog spojnog i pričvrstnog pribora i sl.), a zimi se moraju čistiti od snijega i leda.

Otvoreni kolodvorski prostori na kojima se u zimskom periodu obavlja rad moraju se čistiti od snijega i leda, a klizave površine posuti pijeskom, šljunkom, pilovinom i sl.

Član 13.

Predmeti koji po svojoj konstrukciji i tehničkoj namjeni moraju biti postavljeni uz prugu (stupovi, ograde, zidovi i sl.) moraju biti izvan slobodnog profila željezničkih vozila, na udaljenostima koje propisuje željeznička organizacija.

Član 14.

Ako dio otvorenog prostora služi ujedno kao slagalište predmeta i materijala (grada, pragovi, šljunak, pijesak, tucanik i sl.), isti moraju biti pregledno i uredno složeni na način da ne predstavljaju opasnost za zaposleno osoblje, korisnike željezničkih usluga i sigurnost prometa.

Željeznička organizacija propisuje način slaganja i najmanje udaljenosti složenih predmeta i materijala od unutarnje strane glave tračnice.

Član 15.

Širina unutarnjih prometnica mora odgovarati vrsti i načinu prometa, te osiguravati dobru vidljivost, a na mjestima na kojima je vidljivost smanjena i na mjestima na kojima se prometnica križa s kolosijekom, moraju se postaviti odgovarajući prometni znaci (signali, upozorenja, branici i sl.).

Član 16.

Na mjestima predviđenim za prelaz radnika preko kolosijeka i na kolodvorskom prostoru mora se osigurati siguran prelaz preko kolosijeka u razini terena s upuštenim tračnicama ili se moraju postaviti podnice u razini unutar i izvan glave tračnica (popuna).

Prelazi iz stava 1. ovoga člana moraju biti ucrtani u situacioni plan kolodvora, odgovarajući izvod iz plana mora biti postavljen na vidno mjesto na kolodvoru, a radnici moraju biti upoznati s opasnostima i mjerama sigurnosti koje se primjenjuju pri kretanju preko tih prelaza.

Član 17.

Radni prostori za utovar i istovar robe i materijala, kolodvorski peroni, utovarno istovarne rampe, kao i prostori na kojima se obavlja manevriranje, moraju noću biti rasvijetljeni ovisno o tehnološkom procesu rada koji se na njima obavlja.

Najmanje horizontalne vrijednosti rasvijetljenosti nezauzetih radnih prostora ne mogu na najnepovoljnijem

mjestu radnog prostora biti manje od vrijednosti navedenih u slijedećoj tabeli:

Radni prostor (nezauzet)	Najmanje vrijednosti horizontalne rasvjetljenosti	
1. dijelovi prostora spuštalice koji obuhvaćaju:		
1.1. grbinu s koje se kola spuštaju niz kosinu slobodnim kretanjem	3	1x
1.2. retardere kojima se utječe na brzinu kretanja kola		
2. dijelovi prostora koji obuhvaćaju:		
2.1. skretnička polja spuštalice	1,5	1x
2.2. papučarska polja spuštalice		
2.3. otvorena stepeništa nadvožnjaka		
2.4. otvorene putničke perone		
3. prostori za namirivanje pijeskom, pogonskim gorivom i sl.	1,5	1x
4. skretnička područja (osim skretničkih polja spuštalice) na kojima se postavnim uređajima upravlja sa lica mjesta	1	1x
5. skretnička područja (osim skretničkih polja spuštalice) na kojima se postavnim uređajima upravlja centralno	0,2	1x

Najmanje horizontalne vrijednosti rasvjetljenosti zauzetih radnih prostora ne mogu na najnepovoljnijem mjestu radnog prostora biti manje od vrijednosti navedenih u slijedećoj tabeli:

Radni prostor (zauzet)	Najmanje vrijednosti horizontalne rasvjetljenosti	
1. staza za raskopčanje kola	3	1x
2. utovarno istovarni prostori na kojima se radovi obavljaju primjenom mehanizacije	1,5	1x
3. utovarno istovarni prostori na kojima se radovi obavljaju ručno	1,2	1x
4. manevarska staza uz izvlačni kolosijek	0,7	1x
5. područja uz kolosijeka ili između kolosijeka	0,1	1x

Zavisno od složenosti procesa rada koji se noću obavlja na mjestima rada, kao što su retarderi, uređaji za namirivanje pijeskom i pogonskim gorivom, skladišni prostori i slično, pored opće vanjske rasvjete treba osigurati i funkcionalnu rasvjetu.

Član 18.

Prostorna jednolikost rasvjetljenosti na istom radnom prostoru mora zadovoljavati uvjet da odnos između minimalne i srednje vrijednosti rasvjetljenosti, kao i odnos između srednje i maksimalne vrijednosti rasvjetljenosti, ne bude manji od 0,2.

Član 19.

Raspored rasvjetnih tijela i njihova usmjerenost treba biti takva da nema utjecaja blještanja na vidljivost signala i da osigurava nesmetan rad pri odvijanju tehnološkog procesa.

Član 20.

Najmanje horizontalne vrijednosti rasvjetljenosti nezauzetih i zauzetih radnih prostora iz člana 17. ovoga pravilnika mjere se u karakterističnim točkama radnog prostora na visini 0,2 m od tla na razmacima 5 metara uzduž kolosijeka kao i u središtu elementarnih površina.

4. Čišćenje skretnica

Član 21.

Čišćenje skretnica smije se obavljati samo po prethodnom odobrenju odgovorne osobe i to kad vlakovi ne saobraćaju i kada se ne obavlja manevriranje preko skretnice koju se čisti.

Član 22.

Pri čišćenju skretnica koje se postavljaju sa centralnog mjesta (blok-uređaji) odgovorna osoba dužna je postaviti pismeno upozorenje uz blok-uređaj da se obavlja čišćenje određene skretnice. Radnik koji čisti skretnicu mora između jezička i vodeće tračnice skretnice postaviti drveni klin, a nakon završenog čišćenja mora postavljati klin ukloniti.

Član 23.

Način čišćenja kao i postupak osiguranja radnika pri čišćenju skretnica utvrđuju željezničke i druge organizacije posebnom uputom u skladu s postojećom tehnologijom rada.

Uputstvom iz stava 1. ovoga člana mora se osigurati pravovremeno obavješćavanje radnika o nailasku željezničkih vozila preko skretnice koju čisti, kao i način vođenja evidencije o danim obavještenjima.

5. Manevriranje

Član 24.

Manevriranje se ne smije obavljati bez prisustva osobe koja rukovodi manevrom (rukovalac manevre, vlakovođa, otpravnik vlakova ili osoba koju on odredi).

Osoba koja rukovodi manevrom odgovorna je za ispravnost sredstava rada i sigurnost radnika koji učestvuju u manevriranju.

Prije početka manevriranja osoba koja rukovodi manevrom mora provjeriti da li je manevarski sastav potpun i da li radnici koji učestvuju u manevriranju imaju propisana i ispravna signalna sredstva i odgovarajuću osobnu zaštitnu opremu.

Član 25.

Za vrijeme obavljanja manevarskog rada radnicima je zabranjeno:

1. zadržavati se ili hodati unutar kolosijeka ili neposredno pored kolosijeka;

2. provlačiti se ispod vozila ili ulaziti među vozila vlaka koji je spreman za polazak radi otklanjanja smetnje, ako predhodno nije izvršena odgovarajuća zaštita (obavještenje, signalni znak i sl.);

3. penjati se na krov vozila ili tovar otvorenih kola ako napon u električnom voznom vodu nije isključen i vozni vod uzemljen;

4. prelaziti preko vozila na udaljenosti manjoj od 2 m ispod voznog voda;

5. koristiti ručne signale sa drškama dužim od propisanih;

6. pregledavati i plombirati otvore na vrhu cisterne ispod uključenog voznog voda;

7. rukovati prekidačima i rastavljačima za sekcioniranje bez naloga elektrovučne podstanice odnosno centra daljinskog upravljanja (CDU-a), osim ako je u opasnosti ljudski život;

8. rukovati rastavljačima za sekcioniranje dok je pod voznim vodom električno vozilo s podignutim pantografom, osim ako je ugrožen ljudski život;

9. naslanjati ili vješati predmete na stupove kontaktne mreže kao što su ustavljač vozila, kočione papuče, spojke i drugi predmeti;

10. zadržavati se između utovarne rampe i skladišnog (utovarnog) kolosijeka kada se na njemu manevrira;

11. zadržavati se na bočnim stepenicama pri vožnji pored rampi, objekata, ograda, stupova, pri ulazu u remize, tunele, vrata, kao i naginjati se van ili otvarati bočna vrata kola;

12. zadržavati se na prednjim bočnim stepenicama lokomotive pri brzini većoj od 20 km/sat;

13. spajati i razdvajati električne vodove za grijanje ako predhodno kod strojovode ili stabilnih postrojenja nije provjereno da su vodovi isključeni;

14. ulaziti unutar kolosijeka između vozila koja su udaljena manje od jedne dužine kola, ako su vozila u pokretu;

15. prelaziti preko jezičaka i srca skretnice, križanja i sl. pri prelasku preko kolosijeka;

16. sjediti ili stajati na odbojniku, vlačnoj kuki ili kvacilu;

17. stajati istovremeno na stepenicama dvaju vozila u pokretu;

18. prelaziti preko kolosijeka neposredno ispred, iza ili između manevarskih vožnji ili vlakova;

19. otkvačivati vozila za vrijeme kretanja sa stepenice ili platforme, ukoliko nije propisana upotreba posebne naprave;

20. uskakivati ili iskakivati s vozila u brzom kretanju (preko 5 km/sat);

21. ulaziti između vozila radi zakvačivanja ako je brzina kretanja veća od 5 km/sat;

22. ulaziti između vozila radi zakvačivanja dok ona ne stanu ako su to lokomotive s plugom, vozila s aerodinamičkom linijom, kola s prijelaznicama koje nisu podignute i učvršćene, kola čiji dijelovi ili tovar prelazi preko čone strane kola, kola tovarena eksplozivom, ili ako postoje druge smetnje za sigurno kvačenje kola;

23. ulaziti između vozila radi otkvačivanja, ako su vozila u pokretu;

24. davati signalne znakove prije nego što je radnik koji obavlja kvačenje izašao iz kolosijeka;

25. pušiti, prilaziti otvorenim plamenom i ložiti vatru u neposrednoj blizini kola tovarnih eksplozivom ili lakozapaljivim materijalima, olistalim listicama narandžaste boje s crnom bombom, odnosno crvenom ili djelomično crvenom listicom s crnom buktinjom;

26. upotrebljavati ručnu kočnicu kola tovarnih eksplozivom ili kola do njih;

27. upotrebljavati ručnu kočnicu na platformi bez držača, ograde i slično;

28. koristiti pritvrđene kočnice u pokretu, ako to nije posebno odobreno.

Član 26.

Kvačenja vozila obavlja redovito jedan radnik. Drugi radnik može pružiti pomoć pri obavljanju poslova kvače-

nja samo kada vozila miruju i ako to zahtijeva radnik koji je prvi ušao unutar kolosijeka. Kada se kvačenje vozila mora obaviti na izuzetno opasnim mjestima (skretnica, križanje, žicovod i drugi tehnički elementi u kolosijeku), pored radnika koji obavlja poslove zakvačivanja ili otkvačivanja izvan kolosijeka mora biti drugi radnik, koji će poduzeti potrebne mjere u slučaju ugrožene sigurnosti radnika koji obavlja kvačenje (signalni znak »stoj«).

Član 27.

Pri rastavljanju vlakova s parnim grijanjem mora se prije otkvačivanja vozila zatvoriti čona slavina za dovod pare pa se tek onda mogu rastavljati spojke parnog voda.

Pri rastavljanju vlakova s električnim grijanjem između vozila smije se ulaziti samo s one strane na kojoj nisu spojeni kablovi za električno grijanje.

Prije otkvačivanja vozila sa električnim grijanjem napon u vodu mora biti isključen, a ključ od glavne sklopke električnog grijanja mora se nalaziti kod radnika koji obavlja raskvačivanje odnosno spajanje električnog kabela.

Član 28.

Prije rastavljanja vlakova i prije otkvačivanja vozila ručice na vodu zračnog kočnja moraju biti postavljene u zatvoreni položaj.

Član 29.

Manevriranje traktorom, cestovnim vozilom, stočnom zapregom i ljudskom snagom smije se obavljati samo ako je takvo manevriranje posebnom uputom predviđeno za pojedine kolosijeke.

Zabranjeno je manevriranje ljudskom snagom i stočnom zapregom na kolosijeku s nagibom većim od 2,5%.

Manevriranje ljudskom snagom mora se obavljati pod nadzorom stručne osobe koja će za vrijeme tog rada nadgledati kolosijek na kome se obavlja manevriranje i davati potrebne upute.

Radnici koji obavljaju manevriranje vozila ljudskom snagom moraju se nalaziti sa strane vozila i ne smiju se kretati između vozila na kolosijeku ili po tračnicama.

Član 30.

Kod manevriranja traktorom ili drugim cestovnim vozilom moraju se primijeniti i slijedeće zaštitne mjere:

1. brzina traktora odnosno cestovnog vozila ne smije biti veća od 5 km/sat;

2. lanac ili čelično uže koje se upotrebljava za manevriranje ne smije biti kraće od 5 m i treba biti opremljeno kukom i podesnim držačem;

3. za vrijeme kretanja vozila nije dozvoljeno kvačenje ili otkvačivanje lanca ili užadi;

4. kod manevriranja cestovnim motornim vozilom ne smiju se u neposrednoj blizini vučnog lanca ili uzeta nalaziti osobe;

5. manevriranje traktorom ili drugim cestovnim vozilom može se povjeriti samo radniku koji je za obavljanje tih poslova osposobljen.

Član 31.

Kod manevriranja stočnom zapregom moraju se primijeniti i slijedeće zaštitne mjere:

1. lanac odnosno uže kojim se obavlja vuča vozila mora biti dugačko najmanje 2,5 m;

2. manevriranje stočnom zapregom moraju obavljati najmanje dva radnika od kojih jedan vodi stoku, a drugi radnik ručnom kočnicom ili papučom kontrolira brzinu kretanja i zaustavljanja vučnog vozila;

3. stoka kojom se obavlja manevriranje mora se voditi izvan kolosijeka na kome se obavlja manevriranje.

Član 32.

Za vrijeme manevriranja kočničari se ne smiju nalaziti:

1. na kočnici bez kočničarnice i bez zaštitne ograde;
2. na kočnici bez kočničarnice pri manevriranju vlakova na elektrificiranim prugama;
3. na vozilima natovarenim opasnim materijalima, kao i na vozilima koja se nalaze neposredno ispred ili iza takvih vozila;
4. na vozilima sa sjedištem na krovu ili iznad krova, ako vozila manevriraju na elektrificiranim prugama;
5. na otvorenim vozilima natovarenim kremenim pijeskom ili drugim silikatima.

Član 33.

Manevriranje vozilima koja su natovarena eksplozivom ili lakozapaljivim materijalima, kao i vozilima natovarenim ostalim opasnim materijalima, mora se obavljati pažljivo i oprezno. Kod nailaženja ovakvih vozila na druga vozila mora se spriječiti i najmanji udar, a prilazanje radnika radi kvačenja vozila mora biti vrlo oprezno. U blizini takvih vozila, zabranjeno je pušenje i prilazanje sa svjetiljkom s otvorenim plamenom.

6. Utovar i istovar robe i materijala na željezničkim kolodvorima i utovarno-istovarnim rampama

Član 34.

Utovarivanje i istovarivanje robe i materijala u vagonu obavlja se pod nadzorom stručne osobe koja je osposobljena za rad na siguran način na tim poslovima.

Član 35.

Na kolodvorima u kojima se utovarivanje, istovarivanje i pretovarivanje pošiljaka obavlja na otvorenom prostoru, organizacija koja obavlja utovar i istovar mora osigurati pogodno mjesto za sklanjanje radnika u slučaju kiše, snijega i drugih elementarnih nepogoda. Ova mjesta služe i za povremeno zagrijavanje radnika u zimskim uvjetima.

Član 36.

Za vrijeme istovara ili utovara vozilo mora biti zaključeno ili na drugi podesan način osigurano od pokretna.

Utovarivanje i istovarivanje otvorenih teretnih vozila na elektrificiranim prugama smije se obavljati ispod kontaktne mreže samo kad vozni vod nije pod naponom i kad je propisno uzemljen.

Utovarivanje i istovarivanje zatvorenih teretnih vozila na elektrificiranim prugama smije se obavljati ispod kontaktne mreže pod naponom samo pod nadzorom odgovornog radnika, koji ima posebno ovlaštenje u vezi s provođenjem zaštite na radu.

Član 37.

Radnici koji pri utovarivanju odnosno istovarivanju vagona rukuju mehaniziranim sredstvima za prevoz robe i materijala (elektrokolicima, dizalicama, viljuškarima i sl.) moraju biti prethodno osposobljeni za rukovanje tim sredstvima na siguran način i moraju ih koristiti prema njihovoj namjeni u skladu s uputama o rukovanju.

Mehanizirana sredstva iz stava 1. ovoga člana smiju se kretati samo saobraćajnicama određenim za tu svrhu, i to brzinom kretanja do 10 km/h, ako posebnim uputama nije propisana manja brzina. Na tim sredstvima, kad su ona u pokretu, smije se nalaziti samo radnik koji tim sredstvom rukuje.

Pri radovima na utovarivanju i istovarivanju pojedinih vrsta tereta, pri uskladištenju i drugim manipulacija-

ma teretom, kao i pri upotrebi autodizalica, viljuškara i transporterata na utovaru i istovaru tereta s vagona primjenjuju se propisana pravila zaštite na radu.

7. Željeznička vozila

Član 38.

Željeznička vozila (lokomotive, motorni vlakovi i motorni vagoni, putnički i teretni vagoni, te specijalna željeznička vozila), moraju udovoljavati tehničkim propisima i normativima, jugoslavenskim standardima, međunarodnim propisima, te propisanim i priznatim pravilima zaštite na radu.

Član 39.

Željeznička vozila moraju biti tako konstruirana da buka i vibracije budu u granicama propisanim jugoslavenskim odnosno međunarodnim propisima.

Član 40.

Jakost opće rasvjete u željezničkim vozilima i lokalno rasvjeta u kabini lokomotiva, motornih vlakova i motornih vagona mora odgovarati jugoslavenskom standardu.

Član 41.

Temperatura, vlažnost i brzina kretanja zraka u kabini lokomotiva, motornih vlakova i motornih vagona mora biti u granicama propisanim pravilima zaštite na radu.

Član 42.

Odredene preglede ispravnosti željezničkih vozila koji se odnose na sigurnost vožnje obavljaju željezničke i druge organizacije prema uputama u skladu s JUS standardima i međunarodnim propisima o sigurnosti željezničkog prometa.

Član 43.

Prostorije za upravljanje lokomotivama i motornim vagonima moraju biti dovoljno prostrane i zaštićene od vremenskih nepogoda.

U prostorijama za upravljanje mora na vidnom mjestu biti istaknuta pločica na kojoj je naznačen broj osoba koji se smije za vrijeme vožnje u takvoj prostoriji nalaziti.

Vrata na prostoriji za upravljanje moraju imati spravu za automatsko osiguranje od otvaranja za vrijeme vožnje.

Član 44.

Zabranjeno je izlaženje iz prostorije za upravljanje za vrijeme vožnje, kao i zadržavanje na stepenicama, prolazima ili na drugim dijelovima vozila.

Član 45.

Upravljanje željezničkim vozilom smije se povjeriti samo radniku koji je prije početka rada iskoristio određen odmor.

Dužinu trajanja odmora iz stava 1. ovoga člana utvrđuje željeznička organizacija općim aktom.

Parne lokomotive

Član 46.

Nedostaci na dijelovima parne lokomotive i tenderu (kvačilo između lokomotive i tendera, kočnice, ventil sigurnosti, termometar, manometar, vodokazno staklo idr.), od čije ispravnosti zavisi sigurnost vožnje, moraju se otkloniti prije upotrebe vozila.

Član 47.

Prípremanje za vožnju parne lokomotive (punjenje vodom, potpaljivanje vatre, čišćenje kotla i dr.) smiju obavljati samo za taj posao određene i osposobljene osobe.

Član 48.

Ako parna lokomotiva saobraća na elektrificiranoj pruzi zabranjeno je ugljen u tenderu polijevati mlazom vode i žaračem ga pregrtati.

Član 49.

Radniku koji rukuje sredstvima za omekšavanje vode kojom se napaja kotao parne lokomotive mora se staviti na raspolaganje odgovarajuća osobna zaštitna oprema.

Na tenderu parne lokomotive, na napojnom aparatu s vodom koja sadrži sredstvo protiv stvaranja kotlovske kamenca, mora se postaviti pločica s natpisom »Zatrovana voda«.

Član 50.

Pri čišćenju ložišta i dijelova ložišta parne lokomotive mora se sačekati dok se temperatura u ložištu spusti ispod 313 K (40°C).

Diesel lokomotive

Član 51.

Nedostaci na diesel lokomotivi o kojima ovisi sigurnost vožnje te život i zdravlje radnika moraju se otkloniti prije uključivanja u saobraćaj.

Član 52.

Ako na diesel lokomotivi za vrijeme vožnje dođe do propuštanja goriva ili maziva na brtvama ili vodovima za dovod goriva mora se nedostatak odmah otkloniti, a proliveno gorivo ili mazivo treba odstraniti odgovarajućim sredstvima ili preparatima.

Krpe i pamuk za čišćenje diesel motora i drugih dijelova diesel lokomotive moraju se držati u zatvorenom metalnom sanduku.

Član 53.

Pri čišćenju rezervoara za gorivo i mazivo diesel lokomotive moraju se poduzimati odgovarajuće zaštitne mjere protiv požara, trovanja i eksplozije.

Član 54.

Metalni dijelovi diesel električnih lokomotiva moraju biti zaštićeni od previsokog napona dodira.

Električne lokomotive i elektromotorni vlakovi

Član 55.

Prije svakodnevnog uključivanja električnih lokomotiva i elektromotornih vlakova u saobraćaj potrebno je utvrditi njihovu ispravnost i ispravnost svih sigurnosnih uređaja, a efikasnost zaštite metalnih dijelova od previsokog napona dodira ispituje se u rokovima utvrđenim samoupravnim aktom organizacije.

Član 56.

Pregled, popravak i podmazivanje pantografa i instalacija na električnoj lokomotivi smijese obavljati na kolosijeku na kome se napon u voznom vodu može isključiti i vozni vod uzemljiti.

Osoba koja obavlja radove iz stava 1. ovoga člana mora prije početka radova osigurati da napon bude isključen i vozni vod uzemljen.

Pregled, popravak i podmazivanje unutrašnjih električnih uređaja i instalacija u električnom vozilu smije se obavljati samo pri spuštenom pantografu, uz primjenu pravila zaštite na radu za rad na tim uređajima.

Član 57.

Za penjanje na krov električne lokomotive i elektromotornih vlakova moraju se koristiti posebne izolirane si-

gurnosne ljestve, koje se mogu deblokirati samo posebnim ključem, i to tek nakon prethodno spuštenih pantografa i uzemljene kontaktne mreže.

Član 58.

Rukovanje metalnim šipkama, motkama, čeličnim mjerima i sličnim predmetima ispod voznog voda pod naponom mora se obavljati pažljivo i pod nadzorom da takvi predmeti ne bi došli u zonu opasnosti oko voznog voda.

Član 59.

Ako se otklanjaju kvarovi na pantografu ili voznom vodu s krova električne lokomotive ili elektromotornih vlakova na otvorenoj pruzi mora se isključiti napon iz voznog voda, a lokomotivu uzemljiti.

Zahtjev za isključenje napona u voznom vodu mora biti registriran na fonogramu ili na drugi podesan način.

Član 60.

Svaka električna lokomotiva i elektromotorni vlak mora imati motke za uzemljenje i ostali pribor za zaštitu od udara električne struje.

Nije dopuštena upotreba motke za uzemljenje voznog voda u druge svrhe.

Član 61.

Prostor s visoko naponskom opremom u električnoj lokomotivi i elektromotornim vlakovima mora biti ograđen i zaključan za vrijeme rada lokomotive.

Ulaz u prostor iz stava 1. ovoga člana dozvoljen je tek kad su pantografi lokomotive spušteni i dijelovi postrojenja pod naponom uzemljeni.

Ako se u prostor s visoko naponskom opremom u električnoj lokomotivi i elektromotornim vlakovima sa spuštenim pantografima i izvršenim uzemljenjem ulazi za vrijeme kretanja vozila bez napona, treba poduzeti mjere opreznosti.

Član 62.

Pri rukovanju rastavljačima vučnih motora, linijskim kontaktima i drugim sličnim dijelovima, mora se za tu svrhu upotrijebiti izolaciona motka.

Kod radova na generatorima, pobudnim strojevima i drugim rotacionim elektrouređajima sa strujnim krugovima, mora se sačekati da se ti elektrouređaji potpuno zaustave, a zatim se moraju posebnim uređajem kratko spojiti držači četkica.

Član 63.

Kontrolni instrumenti za mjerenje potrebnih veličina (napon, jakost struje, tlak zraka i sl.) trebaju biti tako izvedeni da su lako uočljivi i pregledni, te da svojom izvedbom i položajem ne predstavljaju u vučnim vozilima opasnost za strojno osoblje.

Član 64.

Pri dolasku električne lokomotive na okretnicu, a prije početka okretanja, mora se spustiti pantograf i otvoriti slavina za izbor pantografa.

Okretnica mora imati osiguranu stalnu električnu vezu s kolosijecima koji vode k njoj.

Član 65.

Ispitivanja dijelova električnih lokomotiva i elektromotornih vlakova moraju obavljati osposobljeni radnici.

Prostori i kolosijeci za kojima se obavlja pregled, ispitivanje i reguliranje električnih uređaja i drugi radovi iz stava 1. ovoga člana moraju biti ograđeni i osiguran od pristupa nepozvanih osoba i moraju imati odgovarajuću svjetlosnu i zvučnu signalizaciju. Kolosijek u tom prostoru mora biti propisno uzemljen, a visoki napon mora biti uključen samo preko prekidača.

8. Pregled, održavanje i popravci vozila

Član 66.

Popravak vozila obavlja se, u pravilu, na određenim kolosijecima u radionicama ili na kolosijecima za popravak na kolodvorima.

Ako se vozila popravljaju na kolosijeku koji nije određen za tu svrhu ili je određen samo privremeno, moraju se poduzeti mjere sigurnosti, a vozilo mora biti s obje strane zaštićeno odgovarajućim znakom koji ima značenje »Stoj«.

Okretnica takvog kolosijeka ne smije biti postavljena za vožnju na taj kolosijek i mora u tom položaju biti zaključana. Ključ mora čuvati određena osoba iz grupe radnika koji obavljaju popravak vozila.

Postavljanje odnosno uklanjanje znakova radi osiguranja vozila na kojima se obavlja popravak smije obavljati samo za to ovlaštena osoba.

Član 67.

U prostorijama i na prostorima za pregled i popravak vučnih vozila moraju biti uočljivim znakom obilježeni uređaji, naprave i objekti koji se nalaze unutar propisanog gabarita vozila.

Navedeni objekti moraju biti obilježeni propisanim znakom upozorenja i uobičajenom željezničkom oznakom (zadire u slobodni profil).

Član 68.

Pregledi i popravci vučnog vozila i njegovih dijelova smiju se obavljati ako vozilo nije pod parom, odnosno ako su motori izvan pogona ili vozilo nije pod naponom i pod uvjetom da je vozilo zaključeno odnosno na drugi način osigurano od pokretanja.

Izuzetno od odredbe stava 1. ovoga člana, pregled vučnog vozila i lakši radovi na vučnom vozilu koje je pod parom odnosno pregled motora u pogonu, smije se obavljati samo u slučajevima ako se ne ugrožava život i zdravlje radnika.

Nakon obavljenog pregleda odnosno popravka, osoba koja pokreće vučno vozilo mora se prethodno uvjeriti da pokretanjem vozila neće biti nitko ugrožen. Početak kretanja vozila mora se oglasiti zvučnim signalom koji ima značenje »Pazi«.

Član 69.

Na rezervoarima i cisternama specijalnih teretnih vozila za prevoz zapaljivih i eksplozivnih tekućina ne smiju se obavljati u toku prevoza nikakvi popravci.

Pri rukovanju poklopcima i ventilima za punjenje i pražnjenje rezervoara i pri drugim manipulativnim radovima na teretnom vozilu sa cisternom mora se koristiti neiskreći alat.

Prije popravka na poklopcima i drugim dijelovima cisterne zavarivanjem i sličnim metodama mora se cisterna prethodno očistiti od ostataka zapaljivih tekućina, a zatim do vrha napuniti vodom, odnosno nekim inertnim plinom.

Popravci i čišćenje predmetnih cisterni kao i drugi radovi u unutrašnjosti cisterne moraju se izvoditi na način propisan ovim pravilnikom i drugim propisima.

9. Okretnice, prenosnice i dizalice

Član 70.

Ulazak vozila na okretnicu ili prenosnicu smije se obavljati tek nakon utvrđivanja da su kolosijeci pravilno postavljeni i da je okretnica odnosno prenosnica osigurana od pomicanja.

Okretanje vozila na okretnici odnosno prenošenje vozila s prenosnicom smije se obaviti tek kada su vozila na njima osigurana od pomicanja i kad je za to dat propisani znak.

Okretnice za vozila moraju biti osigurana protiv okretanja pri prelazu preko njih.

Član 71.

Okretnica i prenosnica moraju danju i noću biti osigurane znacima koji pokazuju da li je prilaz njima slobodan.

Za vrijeme okretanja ili prenošenja vučnog vozila osoblje se mora nalaziti na vozilu.

Pri okretanju ili prenošenju vozila ručna kočnica mora biti pritegnuta. Ako vozilo nema ručne kočnice ili je ručna kočnica neispravna, vozilo se mora podmetaćima osigurati od pokretanja.

Za vrijeme okretanja ili prenošenja vozila zabranjeno je ulaženje i izlaženje iz vozila.

Član 72.

Okretnicom odnosno prenosnicom na električni pogon smiju upravljati samo za to određene osobe.

Pri upotrebi rezervnog ručnog pogona okretnice odnosno prenosnice, mora glavni prekidač biti isključen, a na njemu postavljena pločica s natpisom »Ne uključuj – opasno«.

Član 73.

Na dizalice i uređaje za dizanje tereta, kao i na njihovu opremu, primjenjuju se propisana pravila zaštite na radu.

10. Čišćenje, pranje, dezinfekcija, dezinfekcija i deratizacija vozila

Član 74.

Mjesto za redovno čišćenje i pranje vozila mora biti odabrano tako da se čišćenje i pranje može obavljati bez opasnosti i smetnji kao i bez zagađivanja čovjekove okoline. Kolosijeci za čišćenje moraju se nalaziti izvan zone manevriranja, a svaki kolosijek određen za temeljito čišćenje mora biti sa obje strane zaštićen propisanim znakovima.

Mjesto na kome se obavlja pranje vozila mora biti betonirano ili popločeno, s izvedenim odvodom nečistoća i vode u kanal. Kanal mora odvoditi nečistoću u posebnu neutralizacionu jamu.

Zabranjeno je vanjsko čišćenje i pranje vozila ispod vučnog voda kad je on pod naponom, kao i pranje vozila s kolosijeka u čijoj se blizini nalazi vozni vod pod naponom.

Član 75.

Dezinfekcija i dezinfekcija vozila se obavlja u hermetički zatvorenim prostorijama – tunelima koji su smješteni na bezopasnom odstojanju od kolodvorskih, radijskih i drugih radnih odnosno nastanjenih objekata.

Ako se poslovi iz stava 1. ovoga člana izvode izvan zatvorenih prostorija – tunela, moraju se poduzeti mjere za zaštitu radnika, stanovništva i mjere zaštite čovjekove okoline.

Ako radove na dezinfekciji, dezinfekciji i deratizaciji vozila izvodi željeznička organizacija mora izraditi upute za rad sa otrovnim i drugim štetnim sredstvima kojima se obavlja dezinfekcija, dezinfekcija i deratizacija.

Član 76.

Nakon obavljenog pranja odnosno obavljene dezinfekcije i dezinfekcije vozila moraju se površine na kojima je

takav rad obavljen neutralizirati odgovarajućim sredstvi-
ma.

Ako sredstva za čišćenje, pranje dezinfekciju i dezinsekciju (krpe, ambalaže, četke i sl.) postanu neupotrebliiva, moraju se spaliti ili na drugi način uništiti.

Član 77.

Radnicima koji obavljaju poslove čišćenja, pranja, dezinfekcije, dezinsekcije i deratizacije vozila željeznička organizacija mora staviti na raspolaganje odgovarajuća sredstva za rad, sredstva i uređaje za održavanje osobne higijene (kupaonica, sapun i dr.), sredstva osobne zaštite na radu odnosno osobnu zaštitnu opremu, kao i efikasna sredstva za dezinfekciju tijela po završenom poslu.

Član 78.

Radnici koji obavljaju dezinfekciju, dezinsekciju i deratizaciju vozila moraju biti osposobljeni za taj posao.

Način i postupak obavljanja dezinfekcije, dezinsekcije i deratizacije vozila, kao i rukovanje sredstvima za takav rad, mora biti u skladu s postojećim propisima koji se odnose na te poslove.

Član 79.

Prije pristupanja čišćenju i pranju cisterne za prijevoz zapaljivih i otrovnih tekućina, mora se znati vrsta tekućine koja se nalazila u cisterni, radi odabiranja odgovarajućeg sredstva za čišćenje, pranje i poduzimanje mjera zaštite na radu.

Čišćenje i pranje cisterni za prijevoz zapaljivih i otrovnih tekućina smije se obavljati samo na otvorenom prostoru, na za to određenom mjestu.

Mjesto iz stava 2. ovoga člana mora imati kanalizaciju izvedenu po propisima koji odgovaraju tim poslovima i ispunjavaju uvjete zaštite čovjekove okoline.

Član 80.

Prije ulazanja u cisternu za prijevoz zapaljivih i otrovnih tekućina moraju se obaviti pripremni radovi koji se sastoje iz otakanja ostatka tekućine, provjetravanja cisterne i određivanja stupnja eksplozivnosti odnosno otrovnosti plinova u cisterni.

Ako se utvrdi da koncentracija štetnih plinova u cisterni za prijevoz zapaljivih tekućina prelazi maksimalno dozvoljene koncentracije utvrđene postojećim propisima, radnik koji obavlja čišćenje i pranje cisterne mora pri takvom radu koristiti odgovarajuća osobna zaštitna sredstva (zaštitnu odjeću, zaštitnu obuću, masku za dovodenje zraka i dr.).

Član 81.

Pri čišćenju cisterne ne smiju se u unutrašnjost cisterne unositi električni uređaji i naprave koje nisu u »S« izvedbi, kao ni drugi uređaji koji mogu izazvati iskrenje.

Član 82.

Čišćenje i pranje unutrašnjeg dijela cisterne za prijevoz zapaljivih i otrovnih tekućina moraju uvijek obavljati najmanje dva radnika, od kojih jedan vezan užetom za zaštitni pojas radi u unutrašnjosti cisterne, a drugi drži kraj užeta i prati rad u cisterni.

Zaštitni pojas iz stava 1. ovoga člana mora biti takve izvedbe da se radnika u slučaju potrebe može lako izvući kroz otvor cisterne, odnosno zahvatna kuka užeta mora biti postavljena na ledima radnika tako da se spriječi nepovoljno zakretanje tijela radnika pri izvlačenju iz cisterne.

Radove iz stava 1. ovoga člana smiju obavljati osobe osposobljene za obavljanje tih poslova.

11. Rad na postrojenjima visokog napona na elektrificiranim prugama

Član 83.

Pri izvođenju i održavanju postrojenja visokog napona primjerljivo se, pored odredaba ovoga pravilnika, postojeći tehnički propisi za elektroenergetska postrojenja iznad 1000 V.

Radovi na kontaktnoj mreži obavljaju se na način utvrđen posebnim željezničkim propisima.

Član 84.

Radovi na postrojenjima visokog napona odnosno u zoni opasnosti smiju se obavljati tek nakon prethodnog isključenja napona i uzemljenja postrojenja na kome se obavljaju radovi.

Osoba koja ima posebna ovlaštenja u vezi s provođenjem zaštite na radu dužna je osigurati da ne dođe do uključivanja napona za vrijeme rada na postrojenju.

Član 85.

Pri radovima na kontaktnoj mreži ili voznom vodu, pored isključenja električnog napona u voznom vodu, mora se dio mreže s obje strane rada uzemljiti i zaštititi znakom koji ima značenje »Stoj«.

Član 86.

Na elektrificiranim prugama zabranjeno je:

1. obavljati radove na otvorenim vozilima, na krovu elektrovoćnog vozila ili krovu upravljačnice parne lokomotive odnosno putničkih i teretnih vozila, na cisterni i drugim vozilima koja stoje ispod kontaktne mreže, ako vozni vod nije isključen i propisno uzemljen;

2. doticati se neposredno ili posredno voznih, napojnih i obilaznih vodova i dijelova za njihovo nošenje i pričvršćenje (stupova, konzola, nosećih žica, izolatora i dr.), oduzimača struje (pantografa) visećih i palih žica dalekovoda, napojnog voda i voznog voda i drugih dijelova postrojenja, uređaja i naprava na elektrovoćnim vozilima;

3. polijevati vodom vozne i druge električne vodove;

4. gasiti požar vodom ili sredstvima koja nisu predviđena za gašenje požara na električnim instalacijama u blizini napojnih i voznih vodova, ako su vodovi pod naponom;

5. dodirivati golim rukama ili neizoliranim alatima telefonske vodove ili noseće odnosno zatezne čelične žice ili metalnu užad, koja je postavljena paralelno s kontaktnom mrežom odnosno voznim vodom;

6. dodirivati golim rukama nesrećenog radnika koji je u dodiru s dijelom postrojenja pod naponom;

7. prilaziti metalnim stupovima dalekovoda i kontaktne mreže odnosno naslanjati se ili penjati na njih – za vrijeme prolaza vlaka, padavina, atmosferskih pražnjenja i drugih sličnih pojava;

8. bacati metalne i druge predmete na vodove, instalacije, električne uređaje i druge dijelove električnog postrojenja;

9. koristiti metalna mjerila i druge dugačke metalne predmete u blizini nezaštićenih električnih instalacija, uređaja i naprava koji su pod naponom;

10. mokriti na električne stupove, tračnice i druge metalne dijelove kontaktne mreže;

11. koristiti eksplozivno nezaštićene električne aparate i uređaje umjesto »S« uređaja – u pogonskim prostorijama za električnu vuču na mjestima gdje se pojavljuju eksplozivne smjese plinova (AKU – stanice i drugo);

12. neovlaštenim osobama ulaziti u pogonske prostorije za električnu vuču (električne podstanice, postrojenja za

sekcioniranje i dr.) i rukovati električnim uređajima i ravnateljima;

13. slagati razni materijal uz stupove kontaktne mreže ili oko njih.

Član 87.

Na kolodvorima sa kolosijekom na kome se obavlja utovar i istovar vozila mora postojati mogućnost isključenja napona iz voznog voda. Na takvom kolosijeku napon se uključuje u vozni vod samo za vrijeme manevriranja električne lokomotive, radi postavljanja vozila za utovar ili istovar, a za to vrijeme ne smiju se radnici nalaziti u zoni opasnosti.

Član 88.

Svi radovi na elektrificiranoj pruzi pri kojima radnici mogu biti posredno ili neposredno izloženi opasnostima od udara električne struje visokog napona, kao što su istovar šljake sa specijalnih teretnih vozila s visokim stranama, utovar i istovar pragova pomoću dizalice ili posebnih uređaja, skidanje leda s voznog voda, rad dizalicom pri popravcima na vodu, mijenjanje ili premještanje tračnica i bojenje stupova portala, kontaktne mreže, rasvjete i signala, te mosnih i drugih konstrukcija u visini voznog voda, smiju se obavljati tek nakon isključenja napona i uzemljenja vodova.

Član 89.

Pri radovima u blizini voznog voda pod naponom dozvoljeno je približavanje voznom vodu na najmanju udaljenost koja je propisana za odgovarajući napon samo ako je između radnika i voznog voda postavljena zaštitna mreža.

Radovi iz stava 1. ovoga člana izvode se na temelju pismenog naloga.

Član 90.

Zabranjen je rad na krovovima kolodvorskih i drugih objekata u čijoj blizini prolaze vodovi pod naponom. Na ulazima na krovove takvih objekata mora se postaviti ploča s upozorenjem na opasnost od visokog napona, odnosno izvora radioaktivnog zračenja ako takva postoje (radioaktivni gromobran).

Radovi na krovovima objekata iz stava 1. ovoga člana smiju se obavljati tek nakon prethodnog isključenja napona i poduzimanja odgovarajućih mjera zaštite.

Član 91.

Ako se na kolosijeku mijenja tračnica koja služi kao povratni vod mora se prethodno osigurati kontinuitet povratnog voda kontaktne mreže.

Član 92.

Slaganje građevinskog i drugog materijala i predmeta uz elektrificiranu prugu smije se obavljati tako da najbliži rub materijala ili predmeta bude najmanje 5 m udaljen od postrojenja pod naponom.

12. Rad u elektroenergetskim postrojenjima, elektrovučnim podstanicama i drugim razvodnim mjestima na elektrificiranim prugama

Član 93.

Elektrovučna podstanica, postrojenje za sekcioniranje i druga razvodna mjesta električne energije na elektrificiranim prugama moraju biti osigurana od pristupa nepozvanih i neovlaštenih osoba. Ako je postrojenje na otvorenom treba ga zaštititi ogradama na koje treba postaviti ploče s upozorenjem na opasnost od udara električne struje.

Pristup u prostorije podstanice, postrojenja za sekcioniranje i druga razvodna postrojenja na elektrificiranim

prugama iz stava 1. ovoga člana dopušten je samo na osnovi posebne dozvole i u pratnji ovlaštenog radnika.

Član 94.

Radovi na elektroenergetskim postrojenjima, elektrovučnim podstanicama, postrojenjima za sekcioniranje i drugim razvodnim mjestima smiju se obavljati samo ako dio postrojenja na kome se radi nije pod naponom i ako su poduzete odgovarajuće mjere zaštite.

Željeznička organizacija mora za svaku elektrovučnu podstanicu, postrojenje za sekcioniranje i druga razvodna mjesta izraditi postupak, za siguran rad na postrojenjima, a pismenu uputu o tome istaći na uočljivom mjestu postrojenja.

Član 95.

Ulazna vrata u prostoriju elektrovučne podstanice i postrojenja za sekcioniranje moraju se s vanjske strane otvarati samo ključem, a s unutrašnje strane samo kvakom. Vrata se moraju otvarati u smjeru izlaza.

Član 96.

Goli vodiči i ostali dijelovi postrojenja visokog napona u prostoriji elektrovučne podstanice i postrojenja za sekcioniranje odnosno drugom razvodnom mjestu, postavljeni na manjoj visini od predviđene propisom, moraju biti zaštićeni mrežastim ogradama.

Pristup unutar ograde iz stava 1. ovoga člana dopušten je tek nakon isključenja električnog napona u postrojenju. Preporučuje se postavljanje uređaja za automatsko isključivanje napona pri otvaranju vrata na mrežastoj ogradi ćelije.

Član 97.

Rad na popravcima postrojenja visokog napona u prostoriji elektrovučne podstanice i postrojenja za sekcioniranje smiju obavljati najmanje dva radnika, od kojih jedan radi, a drugi intervenira u slučaju opasnosti.

Član 98.

U prostorijama s razvodnim ili rasklopnim uređajima visokog napona elektrovučne podstanice i postrojenja za sekcioniranje može raditi samo jedan radnik, ali ne smije ulaziti u ogradom zaštićeni prostor.

Ako nastane kvar na uređajima iz stava 1. ovoga člana, radnik koji rukuje komandama dužan je o kvaru obavijestiti radnika odgovornog za održavanje i popravak postrojenja.

Član 99.

U prostoriji elektrovučne podstanice i postrojenja za sekcioniranje i na drugim razvodnim mjestima metalni dijelovi koji normalno nisu pod naponom, moraju biti uzemljeni.

Vezivanje vodiča motke ili drugih naprava za uzemljenje na metalne dijelove iz stava 1. ovoga člana mora se obaviti samo pomoću posebnih matica predviđenih za spajanje tih naprava s uzemljivačem.

Zabranjeno je vezivanje odnosno zakvačivanje vodiča motki ili drugih naprava za uzemljenje na mrežastu ogradu ćelije odnosno druge elemente i dijelove postrojenja koji nisu za to predviđeni.

Član 100.

Na pojedinim ćelijama elektrovučne podstanice i postrojenja za sekcioniranje mora se na posebnim pločicama označiti pripadnost ćelije.

U komandnoj prostoriji mora na vidnom mjestu biti istaknuta jednopolna shema postrojenja.

Ako se radi na linijama mora se na komandnu ručicu rastavljača ili prekidača postaviti ploča s natpisom »Ne uključuj – radi se na liniji«.

Član 101.

Kanali u podu elektrovučne podstanice i postrojenja za sekcioniranje u kojima su položeni kablovi visokog napona, moraju biti pokriveni metalnim limom koji je uzemljen. Metalni lim mora biti pokriven prostiračem izrađenim od izolacijskog (neprovodljivog) materijala.

Zamjena električnih osigurača visokog napona smije se obavljati samo pomoću posebnih izolacijskih klijesta pri isključenom naponu.

13. Održavanje pruga

Član 102.

Pri radovima na pruži i na objektima u neposrednoj blizini kolosijeka (skretnicama, stupovima, pomoćnim objektima i dr.) moraju se poduzimati potrebne mjere zaštite radnika od saobraćajnih nesreća.

Mjere zaštite koje se primjenjuju za upozorenje strojevođe o mjestu rada na pruži i za najavu nailazećih vlakova radi zaštite sigurnosti radnika na pruži moraju odgovarati postojećim propisima o željezničkom saobraćaju i signalizaciji.

Na elektrificiranim prugama radnici na održavanju pruge i pružnih postrojenja mogu raditi na kolosijeku, postrojenjima i objektima duž pruge do visine od 3 metra iznad gornje ivice tračnice.

Pri obavljanju poslova iz stava 3. ovoga člana zabranjeno je koristiti alat unutar zone opasnosti od 2 metra od dijelova pod naponom.

Član 103.

Izvođenje radova u tunelima obavlja se prema posebnim uputama koje prema specifičnosti radova propisuje željeznička organizacija.

Član 104.

U posebnim uvjetima obavljanja radova kao što su: opasne okuke, nedovoljna vidljivost i preglednost, gustoća saobraćaja, velika dužina radilišta, veliki broj radnika na pruži, nepovoljni klimatski uvjeti, veći broj kolosijeka, brzina kretanja vlakova, bez ograničenja i drugo, moraju se pored mjera navedenih u članu 102. ovoga pravilnika postaviti čuvari s obje strane radilišta koji objavljuju dolazak vlaka dogovorenim zvučnim signalima.

Član 105.

Čuvari iz člana 104. ovoga pravilnika moraju zauzeti mjesta odakle imaju najbolju preglednost dolazećih vlakova.

Znaci o nailasku vlaka koje čuvari zvučnim signalom daju moraju doprijeti do najudaljenijeg radnika na radilištu.

Prije početka izvođenja radova na pruži mora se provjeriti ispravnost zvučnog signala.

Član 106.

O radovima na pruži moraju biti pravodobno upoznati susjedni željeznički kolodvori. Između radilišta i susjednih željezničkih stanica treba, po potrebi, uspostaviti telefonsku ili drugu pogodnu vezu.

Član 107.

Ako se na otvorenoj pruži ili u željezničkom kolodvoru obavljaju građevinski radovi, miniranje, postavljanje metalne konstrukcije ili drugi radovi, moraju se primjenjivati i mjere zaštite na radu propisane postojećim propisima za takve vrste radova.

Pri građevinskom ili geodetskom snimanju elektrificiranih pruga odnosno kolosijeka u kolodvorima i okolnog terena moraju se upotrebljavati mjerace vrpce od materijala koji nije elektroprovodljiv.

Član 108.

Ako se radovi obavljaju na pruži u tunelu mora biti osigurana odgovarajuća rasvjeta u skladu sa jugoslavenskim standardom.

Radnicima koji obilaze prugu u tunelu mora se osigurati ručna akumulatorska svjetiljka.

Član 109.

Rubovi skloništa (niše) i prilazi skloništim u tunelu moraju biti obojeni bijelom reflektirajućom bojom u obliku linija širine 10 cm.

Član 110.

Signalni znaci kojima se označava noću rad na pruži moraju biti obojeni reflektirajućim bojama.

Član 111.

Radovi na skretnicama i na kolosijeku smiju se obavljati nakon što se posebnim mjerama zaštite osiguraju radnici od vozila u pokretu.

14. Rad na signalno-sigurnosnim i telekomunikacionim uređajima

Član 112.

Na građenju, rekonstrukciji i održavanju signalno-sigurnosnih i telekomunikacionih uređaja (u daljem tekstu: SS uređaji i TK uređaji), kao i na električnim uređajima visokog napona koji su u sastavu tih uređaja, smiju se rasporediti na obavljanje poslova i radnih zadataka samo radnici osposobljeni za obavljanje tih poslova.

Član 113.

Prije početka rada na SS uređajima i TK uređajima čije funkcioniranje može neposredno utjecati na sigurnost radnika i željezničkog saobraćaja, mora se osigurati odobrenje za pristupanje radovima na takvim uređajima. Nakon završenog rada i dovođenja uređaja u prvobitno stanje radnik koji je obavio rad mora o tome izvijestiti osobu od koje je dobio odobrenje za rad.

Član 114.

Prije pristupanja radu na stupovima zračnih telekomunikacionih linija mora se provjeriti stabilnost stupa, i po potrebi, poduzeti mjere zaštite od pada sa stupa, od dodira s materijom kojom su impregnirani stupovi ili dodira s vodovima visokog napona, protiv pražnjenja statičkog elektriciteta i sl.

Član 115.

Pri radu na održavanju podzemnih kablova i pri radu na održavanju akumulatorskih baterija, moraju se poduzimati mjere zaštite za otklanjanje eksplozivnih plinova odnosno plinova štetnih po zdravlje nakupljenih u kablovskim kanalima odnosno u prostorijama s akumulatorskim baterijama.

Pri radu na održavanju olovnih akumulatorskih baterija, mora se pridržavati važećih propisa za obavljanje tih poslova.

Član 116.

Pri radu na održavanju SS uređaja i TK uređaja na elektrificiranim prugama, osim mjera iz člana 112. i 115. ovoga pravilnika, moraju se provoditi i mjere zaštite protiv udara električne struje visokog napona (izolirani alat, održavanje propisanih odstojanja od vodova, uzemljenje SS uređaja i TK uređaja odnosno postrojenja, osiguranje opa-

snih mjesta koje radnik može pri radu dohvatiti ili dodirnuti, postavljanjem pločica za upozorenje i dr.)

15. Zaštita radnika od požara

Član 117.

Željezničke i druge organizacije moraju pri obavljanju svoje djelatnosti osigurati odgovarajući sistem protivpožarne zaštite.

III. PRILAZNE I ZAVRŠNE ODREDBE

Član 118.

Danom stupanja na snagu ovoga pravilnika prestaju važiti odredbe Pravilnika o zaštiti na radu na željeznicama (»Službeni list SFRJ« broj 8/70), koje su na osnovu člana 85. Zakona o zaštiti na radu (»Narodne novine«, br. 19/83) primjenjivane kao propisana pravila zaštite na radu.

Član 119.

Željezničke i druge organizacije dužne su na postojećim objektima osigurati rasvijetljenost iz člana 17. do 20. ovoga pravilnika u roku od pet godina od dana njegova stupanja na snagu.

Ako zbog nedostatka financijskih sredstava organizacije iz stava 1. ovoga člana nisu u mogućnosti osigurati potreban nivo rasvjete u utvrđenom roku, dužne su izraditi posebni plan i program mjera za saniranje postojećeg stanja i dostaviti ga nadležnom organu inspekcije rada.

Član 120.

Ovaj pravilnik stupa na snagu šezdesetog dana nakon objave u »Narodnim novinama«.

Broj: 01-704/17-84

Zagreb, 9. ožujka 1984.

Predsjednik
Republičkog komiteta
za rad i zapošljavanje
Milan Puškarić, v. r.

106

Na temelju člana 67. stava 1. točke 11. Zakona o sigurnosti plovidbe na moru i unutrašnjim vodama (»Narodne novine«, br. 40/78 i 28/83), a u skladu s odredbama Dogovora o stručnom dijelu ispitnog programa za stjecanje zvanja članova posade brodova Jugoslavenske trgovačke mornarice (»Službeni list SFRJ«, br. 18/83), Republički komitet za pomorstvo, saobraćaj i veze donosi

PRAVILNIK

o polaganju stručnog ispita i izdavanju ovlaštenja članovima posade brodova trgovačke mornarice

Član 1.

Ovim pravilnikom utvrđuje se sadržaj stručnog dijela programa ispita za stjecanje zvanja članova posade pomorskih brodova i brodova unutrašnje plovidbe trgovačke mornarice, način osnivanja, sastav i rad ispitne komisije, oblik ovlaštenja za obavljanje određenih poslova na brodu i nadležnost organa za izdavanje tih ovlaštenja.

Član 2.

Ispitni program za stjecanje zvanja članova posade pomorskih brodova sadrži:

1) Za zvanje mornara – motorista:

a) Navigacija: svjetla i oznake na plovnom putu; pomorske karte i rad na njima; priručnici i sredstva za navigaciju; određivanje točke broda i plovidba u svim vremenskim uvjetima u obalnoj plovidbi; čamci i brodovi;

brodsko skladište i osiguranje tereta za vrijeme plovidbe; uređaji za ukrcaj i iskrcaj tereta; sidrenje; kormilarenje; održavanje čamaca i brodova; brodska užad; oprema za spašavanje; osnove stabilnosti broda; postupak u slučaju požara, prodora vode, nasukanja i napuštanja broda i izbjegavanje sudara na moru (teorijski i praktično).

b) Brodska postrojenja: vrste brodskih motora i princip rada; uključivanje motora; sistemi hlađenja i podmazivanja; goriva i maziva za motore; vrste i namjena pomorskih strojeva i uređaja; prenosioci snage; brodske instalacije; spremnici goriva, maziva i vode (teorijski i praktično).

c) Zaštita na radu i zaštita mora od zagađivanja: izvori povreda na radu; osobna i kolektivna zaštita na plovnom objektu; mjere protiv zagađivanja mora s plovih objekata; pružanje prve pomoći na plovnom objektu; protupožarna zaštita (usmeno).

2) Za zvanje kormilara:

a) Navigacija: upotreba kompasa, smjerne ploče, pomorske karte, broskog pilota (peljara), popisa svjetionika; ucrtavanje plovidbenih ruta; određivanje točke broda i plovidba u svim vremenskim uvjetima; osnovni pojmovi o vremenu; očitavanje i održavanje termometra i barometra; vjetrovi, struje i magla na Jadranskom moru (teorijski i praktično).

b) Pomorstvo i zaštitne mjere: vrste brodova, nosivost, održavanje i oprema; manipulacija tereta, brodska skladišta, slaganje tereta, osiguranje tereta u plovidbi, dužnosti kormilara; organizacija protupožarne zaštite; sredstava za spašavanje; nasukanje i napuštanje broda; način kormilarenja, zapovjedi za kormilara na hrvatskom ili srpskom i engleskom jeziku; tehničke i zaštitne mjere na brodu; izvori ozljeda; osobna i kolektivna zaštitna sredstva; osnovni pojmovi o brodskoj higijeni; zarazne i druge specifične bolesti i zaštita od tih bolesti; pružanje prve pomoći na plovnom objektu; zaštita čovjeka i čovjekove okoline; društvena samozaštita i općenarodna obrana na moru; brodska užad i oprema (teorijski i praktično).

c) Izbjegavanje sudara na moru: propisi i pravila o izbjegavanju sudara na moru; propisi koji reguliraju plovidbu na pojedinim dijelovima Jadranskog mora; zastave Međunarodnog signalnog kodeksa; zastave i zastavni nakit (usmeno).

3) Za zvanje brodovođe ograničene plovidbe:

a) Navigacija: upotreba pomorskih karata; priručnici za plovidbu; sredstva za navigaciju; način i određivanje točke broda u obalnoj plovidbi; plovidba brodom na Jadranskom moru u različitim vremenskim uvjetima (teorijski i praktično).

b) Pomorstvo i zaštitne mjere: karakteristike brodova; nosivost, održavanje i oprema, nadvođe i gaz; sidra, kormila; ukrcaj, iskrcaj i slaganje tereta; brodska skladište; brodska užad, održavanje brodske opreme; tegljenje i spašavanje broda i osoba u moru; postupak u slučaju požara, prodora vode, nasukanja i napuštanja broda; protupožarna sredstva; zaštitne mjere na radu pri izvođenju radova; preventivne zaštitne mjere radnih mjesta; izvori ozljeda na brodu; pružanje prve pomoći na brodu; brodska higijena; zarazne i druge bolesti; smještaj sanitetskog materijala; prva pomoć osobi unesrećenoj na radu (teorijski i praktično).

c) Izbjegavanje sudara na moru: propisi i pravila o izbjegavanju sudara na moru; propisi koji reguliraju plovidbu na pojedinim dijelovima Jadranskog mora; Međunarodni signalni kodeks, sredstva za optičku i akustičku signalizaciju po Morseovom sistemu; signali, zastave; društvene